

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра здоров'я людини та фізичної терапії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Гаврилюк С. В.

Протокол № 2 від 16.10. 2019 р.

ПРОГРАМА
виробничої практики
ЗАГАЛЬНА ОЗНАЙОМЧА ПРАКТИКА ЗА ПРОФІЛЕМ
МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЇ

підготовки бакалавра

спеціальності 227- фізична терапія, ерготерапія

освітньої програми Фізична терапія, ерготерапія

Програма «Загальна ознайомча практика за профілем майбутньої професії» для студентів галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», освітньої програми «Фізична терапія, ерготерапія».

Розробник: Андрійчук О.Я., професор кафедри здоров'я людини та фізичної терапії СНУ ім. Лесі Українки, доктор наук з фізичного виховання та спорту, доцент

Рецензент: Белікова Н.О. завідувач кафедри теорії фізичного виховання, фітнесу та рекреації СНУ ім. Лесі Українки, д.п.н., професор

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри здоров'я людини та фізичної терапії

протокол № 2 від 03.09. р.

Завідувач кафедри: (проф. Лях І.О.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету фізичної культури, спорту та здоров'я

протокол № 2 від 11.08. 2019 р.

Голова науково-методичної комісії факультету (доц. Мудрик Ж.С.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Вступ

Програма виробничої практики складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалавра, спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія».

Відповідно до переходу спеціальності «Фізична терапія, ерготерапія» до галузі знань 22 «Охорона здоров'я» та введенням нових навчальних планів підвищується актуальність та практична значущість в організації та проведенні виробничої практики студентів. Адже, виробнича практична підготовка в умовах лікувально-профілактичних закладах та реабілітаційних установах, спеціалізованих школах, дитячих садочках, є основною в системі професійної підготовки фахівця з фізичної терапії, ерготерапії. Вона є необхідною ланкою між теоретичними знаннями та практичними вміннями майбутнього фахівця. Практика є одним з видів підсумкового контролю готовності студентів до самостійної фахової діяльності.

Предметом вивчення виробничих практик є практична організація та реалізація індивідуальної реабілітаційної програми різними категоріями пацієнтів.

Міждисциплінарні зв'язки: «Основи практичної діяльності у фізичній реабілітації», «Основи медичних знань» та інші дисципліни у яких розглядаються медико-біологічні та психолого-педагогічні аспекти фізичної реабілітації, особливості організації клінічного та реабілітаційного менеджменту при різних нозологіях.

1. Мета та завдання виробничої практики

1.1. Метою виробничої практики є підготовка до майбутньої самостійної роботи асистентом фізичного терапевта, ерготерапевта; удосконалення та відпрацювання професійних навичок та вмінь; закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих студентами в процесі вивчення певного циклу теоретичних дисциплін, практичних навичок, ознайомлення безпосередньо на базі практики з процесом відновного лікування та фізичної терапії.

1.2. Основні завдання виробничої практики:

1. Ознайомити студентів з структурою, системою управління та організації лікувально-профілактичних, реабілітаційних закладів (центрів), фізіотерапевтичних відділень, кабінетів.

2. Поглибити і закріпити теоретичні знання з фізичної терапії, ерготерапії, сформувати і закріпити навички їх застосування на практиці.

3. Розвивати вміння визначати мету та завдання комплексного відновного лікування, обґрунтовувати вибір засобів і форм фізичної терапії, ерготерапії.

4. Навчити формулювати і записувати призначення засобів фізичної терапії.

5. Ознайомити з процесом складання схеми процедур і комплексу реабілітаційних заходів при різних нозологічних формах захворювань та травмах на лікарняному або післялікарняному періодах відновного лікування

залежно від спеціалізації лікувально-профілактичного закладу, де проводиться практика (лікарня, диспансер, санаторій, реабілітаційний центр, тощо).

6. Ознайомились з методикою оцінки ефективності застосування засобів фізичної терапії, що використовуються в лікувально-профілактичному закладі.

7. Ознайомитися з медичною документацією, яка ведеться в кабінетах або відділеннях лікувальної фізичної культури, лікувального масажу, фізіотерапії, бальнеотерапії тощо.

КОМПЕТЕНТНОСТІ

ЗК 01 Здатність до розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 02 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 03 Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 04 Здатність працювати в команді.

ЗК 05 Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 08 Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 10 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 12 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК 01 Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх виконання і зв'язок з охороною здоров'я.

ФК 07 Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії

ФК 08 Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії

ФК 09 Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

ФК 10 Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.

ФК 11 Здатність адаптувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.

ФК 14 Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

ПР 1 Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади

ПР 2 Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у

тому числі іноземною мовою (мовами).

ПР 5 Надавати долікарську допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; вибирати оптимальні методи та засоби збереження життя.

ПР 6 Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі трактувати отриману інформацію. **ДОДАТОК 1**

ПР 7 Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП). Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

ПР 8 Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

ПР 9 Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.

ПР 10 Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності **ДОДАТОК 2**

ПР 11 Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.

ПР 12 Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.

ПР 13 Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.

ПР 14 Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.

ПР 15 Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.

ПР 17 Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій та за потреби, модифікувати поточну діяльність. **ДОДАТОК 1**

ПР 18 Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

1.3. Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні:

знати:

- законодавчі документи, що стосуються охорони здоров'я, соціального захисту, освіти, фізичного виховання;
- методи ефективного спілкування, менеджменту командної роботи;
- методи вербального та невербального спілкування з пацієнтами/клієнтами у різних станах, опікунами, членами сім'ї, близькими та усіма учасниками реабілітаційного процесу;
- принципи науково доказової практики; сучасні методи пошуку інформації; роботи з бібліотечними та інформаційними ресурсами;
- свої професійні права та обов'язки; принципи науково доказової

практики;

- принципи медичної та біопсихосоціальної моделей обмеження життєдіяльності;

- особливості застосування профілактичних та терапевтичних заходів фізичної реабілітації та їх вплив на стан здоров'я пацієнта/клієнта;

- анатомію, фізіологію та біохімію рухової активності, фізичний та психічний розвиток людини; процеси, які проходять в організмі під час навчання та контролю рухових функцій;

- основи патології, патофізіології, функціональної анатомії; принципи застосування та вплив засобів та методів фізичної реабілітації;

- основи патології, патофізіології, соціології, педагогіки, фізичної реабілітації; взаємозв'язок і взаємовплив фізичної, когнітивної, емоційної, соціальної та культурної сфер;

- Закони України про охорону здоров'я, етичний кодекс, нормативні документи, що регламентують професійну діяльність;

- принцип отримання згоди пацієнта/клієнта на проведення реабілітаційних заходів;

- особливості впливу стану пацієнта/клієнта та зовнішнього середовища на безпеку проведення заходів; особливості позиціонування та переміщення;

- методи соціологічного, педагогічного, клінічного та параклінічного дослідження;

- основні протипокази і застереження щодо проведення заходів фізичної реабілітації;

- особливості обстеження у фізичній реабілітації, спеціальні тести та шкали;

- етичні та юридичні вимоги ведення документації;

- методи соціологічного, педагогічного, клінічного та параклінічного дослідження;

- особливості зміни показників дослідження в залежності від факторів, що впливають на реабілітаційний процес;

- критерії відповідності реабілітаційних заходів актуальному стану здоров'я, функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта;

- форми та методи проведення та реєстрації оперативного, поточного та етапного контролю за станом пацієнта/клієнта;

- особливості коректування цілей та завдань в залежності від результатів контролю;

- критерії оцінювання ефективності самостійної діяльності пацієнтів/клієнтів;

вміти:

- дотримуватися законодавства, моральних норм, професійної етики;

- отримувати згоду пацієнта/клієнта, або опікунів на проведення заходів фізичної реабілітації;

- організувати збір анамнезу та інформації про актуальний стан здоров'я пацієнта/клієнта;

- демонструвати чітке логічне обґрунтування вибраної послідовності питань та обстежень;

- використовувати відповідні методи огляду обстеження та тестування;
- точно документувати дані обстеження, користуючись логічним форматом, який відповідає професійним інструкціям фахівця і вимогам даного закладу;
- використовувати науково доказові дані для аналізу клінічної картини і визначення станів, які потребують корекції заходами фізичної реабілітації;
- демонструвати вміння аналізувати усі отримані дані обстежень для виявлення уражень чи функціональних порушень у пацієнта/клієнта та обмежень для його участі у діяльності; узагальнювати результати досліджень;
- оцінити функціональні можливості та потреби пацієнта/клієнта;
- працювати у команді, дотримуватися меж професійної компетентності, етичних та моральних принципів;
- демонструвати поведінку, яка сприяє формуванню сприятливої робочої атмосфери;
- враховувати чинники, які можуть впливати на ефективність спілкування; використовувати відкриті і закриті питання;
- визначати і інтерпретувати невербальні сигнали спілкування;
- спілкуватися професійно та зрозуміло з пацієнтами/ клієнтами, опікунами, членами сім'ї, близькими та усіма учасниками реабілітаційного процесу;
- перевіряти чи пацієнт/клієнт розуміє надану інформацію;
- використовувати традиційні та новітні інформаційно-комунікаційні технології;
- критично аналізувати існуючу реабілітаційну практику, опираючись на сучасні наукові дані;
- застосовувати знання на практиці, розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності;
- формувати свою професійну відповідальність, діяти відповідно до неї;
- приймати рішення застосовуючи принципи науково доказової практики;
- діяти у межах посадових обов'язків та професійної компетентності;
- пояснити поняття «здоров'я» та шляхи його зміцнення в контексті стану конкретного пацієнта/клієнта;
- пояснити ефективність використання фізичних вправ та змін оточення для відновлення і підтримки здоров'я;
- пояснити необхідність профілактичних заходів фізичної реабілітації;
- аналізувати основні рухові функції людини; описати особливості фізичного та психічного розвитку людського організму;
- пояснити реакції організму на ушкодження;
- загальні принципи і механізми процесів погіршення стану здоров'я, відновлення та одужання у контексті практичної діяльності у фізичній реабілітації; патологічні процеси, які піддаються корекції заходами фізичної реабілітації;
- виявляти фактичний і потенційний ризик, небезпеку для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця, відповідним чином реагувати на неї;

- узагальнювати усі результати обстеження і складати відповідний план професійних дій, враховуючи усі заходи безпеки та протипокази щодо кожної дії;

- запобігати небезпеці/ризикові, мінімалізувати їх під час фізичної реабілітації;

- безпечно використовувати обладнання;

- надати первинну допомогу при невідкладних станах;

- обирати методи впливу/догляду, враховуючи патологію, функціональні розлади, активність та участь особи, контекстові та особистісні фактори; організувати індивідуальні та групові заняття, обирати необхідне обладнання; моніторити стан пацієнта; передбачати та визначати реакцію пацієнта/клієнта на проведення реабілітаційних заходів;

- оцінити потреби та реабілітаційний потенціал пацієнта/клієнта; встановлювати цілі та погоджувати їх з пацієнтом/клієнтом; планувати програму фізичної реабілітації;

- проводити оперативний, поточний та етапний контроль за станом пацієнта/клієнта та їх документувати;

- оцінювати ефективність фізичної реабілітації;

- визначати ставлення пацієнта/клієнта до отриманих результатів;

- навчати пацієнта/клієнта застосувати методи самоконтролю;

- дотримуватися стандартизованих протоколів під час вимірювання результатів; інтерпретувати отримані дані;

- керувати процесом фізичної реабілітації;

- безпечно та ефективно виконувати програму фізичної реабілітації;

- діяти наполегливо та цілеспрямовано; модифікувати обсяг навантаження, зміст та спрямованість занять в залежності від функціонального, психологічного та когнітивного стану пацієнта;

- вибирати необхідний рівень допомоги; визначати частоту занять і приблизну тривалість реабілітації;

- координувати реалізацію індивідуальної програми реабілітації з усіма учасниками реабілітаційного процесу; за необхідності корегувати цілі;

- обговорити реабілітаційний процес з пацієнтом/клієнтом та/або родичами, опікунами, близькими, іншими фахівцями; надати пацієнтам/клієнтам програму для самостійних занять;

- застосувати засоби саморегуляції, вміти пристосовуватися до нових ситуацій (обставин) життя та діяльності; підбирати та змінювати засоби методи і форми фізичної реабілітації відповідно до змінних умов;

- діяти етично, відповідно до законодавства, традицій, релігійних та культурних переконань пацієнта/клієнта та поважати його гідність; забезпечити конфіденційність;

- аналізувати вербальне та невербальне спілкування пацієнта/клієнта і відповідно діяти;

- провадити здоровий спосіб життя та навчати цьому пацієнта/клієнта та/або родичів, опікунів, близьких;

- навчати пацієнта/клієнта прийомам самообслуговування, основам профілактики захворювань та їх ускладнень, травм, неповносправності; навчати опікунів та/або родичів прийомам догляду за пацієнтом/клієнтом;

залучати їх до реабілітаційного процесу;

- удосконалювати професійну діяльність відповідно до сучасних науково-доказових даних

На проходження Загальної ознайомчої практики за профілем майбутньої професії 90 годин / 3_кредити ECTS, виділяється 2 тижні.

2. Інформаційний обсяг виробничої практики «Загальна ознайомча практика за профілем майбутньої професії»

Прийняти участь у настановчій конференції. Розробити індивідуальний план проходження практики.

Ознайомитись з структурою, правилами поведінки, технікою безпеки в кабінетах, відділеннях, лікувально-профілактичних та реабілітаційних закладах за місцем проходження практик. Ознайомитись з посадовими інструкціями працівників відділень. Дотримуватись етико-деонтологічних основ спілкування.

Скласти звіт-характеристику за підсумками практики. Прийняти участь у звітній конференції.

3. Форми підсумкового контролю успішності навчання: залік

4. Методи та засоби діагностики результатів проходження практики:

Поточний контроль здійснюється протягом проведення практичних занять за такими напрямками: дотримання правил внутрішнього розпорядку та трудової дисципліни, активність і самостійність у виконанні завдань практики; робота з документацією; робота з пацієнтами; робота з практичними фізичними терапевтами, ерготерапевтами.

Модульний підсумковий контроль здійснюється комбінованим методом: індивідуальне опитування, письмовий контроль, тестові завдання, ситуаційні та проблемні задачі навчальний проект тощо.

Підсумкова залікова оцінка з практики є сумою оцінок (балів). Кожен студент оформляє звітну документацію. Керівник практики пише характеристику на студента, враховуючи його відношення до роботи, професійні якості, відвідування занять з реабілітаційних заходів та рекомендують оцінку з практики. Характеристика повинна бути завірена печаткою закладу.

Індивідуальні завдання

З метою набуття студентами під час практики умінь та навичок самостійно розв'язувати виробничі, наукові і організаційні завдання та активізувати їхню діяльність, розширити світогляд, підвищити ініціативу студентам пропонується виконати такі індивідуальні завдання:

— виготовити тематичні санбюлетені (стенди, таблиці, муляжі,

кросворди тощо) за рекомендаціями методичних керівників практики;

- проводити профорієнтаційну за місцем проходження практики;
- складання рекомендованої індивідуальної програми реабілітації з комплексним застосуванням засобів фізичної терапії, ерготерапії, враховуючи індивідуальні характеристики пацієнта.

Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання.

Форма звітності студента за практику – це подання письмового звіту, підписаного безпосередньо студентом та керівником бази практики.

Звіт повинен мати чітку побудову, логічну послідовність аргументів, правильне оформлення; має містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, досвід організації роботи з питань охорони праці на підприємстві, обґрунтованість висновків і рекомендацій. Оформлюється звіт за вимогами, що визначені у програмі практики а також згідно стандартів.

Структура звіту включає (в порядку перерахування): титульний аркуш; зміст; вступ; основна частина; висновки та рекомендації; список використаних джерел інформації та літератури; додатки.

Основна частина складається з таких розділів:

1. Характеристика й аналіз організаційної структури бази практики.
2. Характеристика й аналіз діяльності відділення реабілітації.
3. Організація охорони праці, техніки безпеки у відділенні та в кабінетах фізіотерапії, ЛФК тощо.
4. Індивідуальне завдання.

Розділи поділяються на підрозділи студентами самостійно, виходячи зі змісту практики (переліку питань, що підлягають опрацюванню).

Рекомендований обсяг звіту складає 10-15 сторінок друкованого тексту на листах формату А4 для виробничої практики.

Звіт про проходження практики підписується студентом на титульній сторінці з зазначенням дати. Звіт захищається студентом у комісії, призначеній деканом факультету за поданням завідувача кафедри.

Під час захисту практики студент має охарактеризувати виконану роботу на базі практики, запропонувати свої пропозиції щодо її вдосконалення та обґрунтувати їх доцільність.

Студент, який не виконав програму практики без поважних причини, відраховується з навчального закладу.

Результат заліку за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість, залікову книжку (індивідуальний навчальний план) студента.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Белая Н. А. Лечебная физкультура и массаж: Учебно-методическое пособие для медицинских работников. / Н. А. Белая – М. : Советский спорт, 2001. – 272 с.

2. Вдовиченко І. О. Лікувальна фізкультура в клініці захворювань нервової системи. Основи мануальної терапії: методичні рекомендації /

І. О. Вдовиченко. – Львів, 2000. – 20с.

3. Гері Окамото Основи фізичної реабілітації / Перекл. з англ. / Окамото Гері – Львів. : Галицька видавнича спілка, 2002. – 294 с.

4. Гребова Л. П. Лечебная физическая культура при нарушениях опорно-двигательного аппарата у детей и подростков / Л. П. Гребова – М. : Академия, 2006 – 176 с.

5. Епифанов В. А. Восстановительное лечение при заболеваниях и повреждениях позвоночника / В. А. Епифанов, А.В. Епифанов – М. : МЕДпресс-информ, 2008 – 384 с.

6. Епифанов В. А. Лечебная физическая культура: Справ. изд. / Под. ред. В. А. Епифанова. – М. : Медицина, 1987. – 528 с.

7. Епифанов В. А. Лечебная физическая культура: Справочник / Под. ред. проф. В. А. Епифанова.- 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Медицина, 2001. – 592 с.

8. Медична і соціальна реабілітація: підручник / В. Б. Самойленко, Н. П. Яковенко, І. О. Петряшев та ін.. – К.: ВСВ «Медицина», 2013. – 464 с.

9. Мерзлікіна О. А. Тлумачний словник термінів і словосполучень з фізичної реабілітації. / О. А. Мерзлікіна, О. В. Гузій – Львів. : 2002. – 48 с.

10. Мухін В. М. Фізична реабілітація : [підручник, видання друге, перероблене та доповнене] / В. М. Мухін – Київ : Олімпійська література, 2006. – 472 с.

11. Мухін В. М. Фізична реабілітація : [підручник, видання третє, перероблене та доповнене] / В. М. Мухін – Київ : Олімпійська література, 2009. – 488 с.

12. Пархотик И. И. Физическая реабилитация при травмах верхних конечностей / И. И. Пархотик – К. : Олимпийская литература, 2007 – 279 с.

13. Порада А. М. Основи фізичної реабілітації: навч. посібник / А. М. Порада, О. В. Солодовник, Н. Є. Прокопчук. – К.: Медицина, 2006. – 248 с.

14. Сітовський А. М. Лікувальна фізична культура в ортопедії: методичні рекомендації. / А. М. Сітовський / Луцький інститут розвитку людини ВМУРоЛ “Україна”, – Луцьк. : 2003. – 64 с.

15. Сітовський А. М. Основи фізичної реабілітації: методичні рекомендації / А. М. Сітовський / – Луцьк: Луцький інститут розвитку людини ВМУРоЛ “Україна”, 2003. – 40с.

16. Степашко М.В., Сухостат Л.В. Масаж і лікувальна фізкультура в медицині: підручник. — К.: Медицина, 2010. — 352 с.

17. Яковенко Н.П., Самойленко В.Б. Фізіотерапія: підручник. — К.: ВСВ “Медицина”, 2011. — 256 с.